

KURIER LITEWSKI.

w Wilnie we Środę dnia 27 Września r. s. 1833 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 15 Września.

Goniec, który wyjechał z *Modlina* dnia 10 września, przywiozł wiadomości następujące:NAYJAŚNIEJSZY PAN, d. 10 t. m. o godzinie 3ej zrana, szczęśliwie przybył do *Modlina*.

Przez całą drogę, od *Münchengrätzu* przez część *Czech* i *Szlazka*, mieszkańcy miast i wsi zbiegali się dla pozdrowienia przejeżdżającego Cesarza najwyższymi okrzykami. We *Wrocławiu* cała ludność zebrała się na ulice i plac przed Królewskim pałacem, gdzie N. PAN wysiadł z pojazdu dla przyjęcia władz wojskowych i cywilnych, na Jego CESARSKĄ MOŚĆ oczekujących. Ustawiczne okrzyki *ara!* ogromnego zgromadzenia ludności oznaczyły obecność NAYJAŚNIEJSZEGO PANA i przeprowadzały wyjeżdżającego. Wszystkie wioski, przez które Jego CESARSKA MOŚĆ przejeżdżała, girlandami kwiatów były ozdobione, a w nocy wszystkie miasta były oświecone.

W *Kaliszu* Cesarz Jego MOŚĆ przyjęty był przez Marszałka Xięcia Warszawskiego. Oglądał batalion strzelców, którego piękna postawa nie do żądania nie zostawiała. NAYJAŚNIEJSZY PAN pięśno udał się na plac parady, dokąd był przeprowadzany od mnóstwa ludu. Policja miała rozkaz, ażeby go nie odpędzała: a tak Jego CESARSKA MOŚĆ był otoczony i pozdrawiany przez całą swą podróż ustawicznymi okrzykami *vivat*, tysięcznymi razów powtarzanymi.

Z *Kalisza* Xiążę Warszawski miał szczęście sięśdź do pojazdu Cesarza i towarzyszyć NAYJAŚNIEJSZEMU PANU aż do *Modlina*.

(O bytności Jego CESARSKIEJ MOŚCI w *Modlinie* doniesiono było w 112 N. Kur. Lit.)

— JW. Radzca Tayny, D. Daszkow, Minister Sprawiedliwości, powrócił do stolicy, i objął zarządy powierzonego sobie ministerium. (*J.d.S.P.*)

Moskwa 6 września.

JĘY CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNA JEYMOŚĆ HELENA PAWŁOWNA, dzisiaj rano, o godzinie 10tej raczyła wyjechać do Monasteru Woskresieńskiego, *Nowym-Jerusalemem* nazywanego, wieczorem tu powrócić; jutro zaś ma przedsięwziąć podróż z Ich CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI, WIELKIEMI XIĘŻNICZKAMI do *Troicko-Sergiejewskiej Ławry*. (*G. A.*)

Warszawa d. 27 września.

Dnia onegdajszego o godzinie w pół do 10tej rano, J. C. MOŚĆ opuścił *Modlin*, udając się do *Petersburga*, odprawiając przegląd batalionu pułku Archangielskiego.

JO. Xiążę Namiestnik powrócił do *Warszawy*, dokąd przybył później Jego Wysokość Panujący Xiążę *Nassau* i Xiążę *de Reuss*, Jenerał wojsk Austriackich, jakoteż Pułkownik *Rauch*, Adjutant Króla Jmci Pruskiego.

Wieczorem Dostojni Xiążęta znajdowali się w loży Xięcia Namiestnika na przedstawieniu Opery *Armida*.

Przybyli także: Wincenty Hr. *Krasiński*, Jenerał-Adjutant J. C. K. MOŚCI, i Stefan Hr. *Grabowski*, Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego.

Zapowiedziane dawniej *Początki języka Rosyjskiego*, obejmujące poznanie głosek, czytanie i wymawianie, z dołączeniem pisanego *Abecadla Rosyjskiego*, znajduje się już do nabycia po wszystkich księgarniach warszawskich.

— Dnia 28 —

N. PAN, raczył Hrabiego Franciszka *Potoc-*

kiego, Mistrza Dworu, Rzeczywistego Radcę Stanu, Prezesa Kommissyi Województwa Mazowieckiego, ozdobić orderem *S. Anny* 1wszej klasy.

Jego CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ, znajdując się teraz w *Modlinie*, raczył pamiętać o znajdujących się *Warszawskich Szpitalach* wojskowych i cywilnych, wysłał Swego Lekarza Rzeczywistego Radcę Stanu Doktora *Arendta*, dla przekonania się o porządku służby i stanie chorych; ten Doktor w zeszły Wtorek zwiedził Szpital wojskowy, tudzież *Dieciątka Jezus*, *S. Rocha*, *S. Łazarza* i wiele innych. Stan tych Szpitali przedstawiono Jego CESARSKIEJ MOŚCI.

Xiążę Panujący *Nassauski* i Xiążę *Reuss*, mieszkają w pałacu *Belwederskim*; onegdaj zwiedzili Królewski pałac *Łazienkowski*, szpital wojskowy w *Ujazdowie* i pole bitwy pod *Wolą*; znajdowali się na obiedzie u JO. Xięcia Namiestnika, oraz na świetnym balu, danym przez JOO. Xięstwo Ichmość Namiestnikowstwo w zamku, na który oraz zaproszono obecne teraz w *Warszawie* znakomite Osoby płci obojey, wszystkich Jenerałów, wielu Urzędników, Oficerów i Obywateli. Po wieczery tańce powtórnie rozpoczęto; towarzysztwo było nader ożywione uprzejmością Xięstwa Ichmość.

— Dnia 29 —

Xiążę Panujący *Nassauski* i Xiążę *Reuss*, onegdaj zwiedzili okolice *Warszawy*, i znajdowali się na obiedzie u JOO. Xięstwa Ichmość Namiestnikowstwa, a wieczorem na widowisku w nowym Teatrze *Rozmaitości*. (*Gaz. War.*)

AUSTRIA.

Praga dnia 19 września.

D. 16 b. m. pod *Jung-Bunzlau* odbyły się obroty wojskowe, pod dowództwem Feldmarszałka Leytnanta Xięcia *Windischgrätz* z brygadami Jenerał Majora Xiążęcia *Reuss-Kęstritz* i Barona *Salhausen*. Do parady wystawione wojska składały się z półku *kirysyerów* i *huzarów*, dwóch batalionów *grenadyerów*, z batalionu strzelców, półku piechoty, z dwóch konnych i dwóch pieszych baterii. Skoro II. CC. MM. obay Cesarze objechali front, rozpoczęły się manewry, po czém wojska przeciągały, i po skończeniu manewrów, półk *huzarów* wykonał jeszcze niektóre ewolucye. Potém II. CC. MM. oglądali fabrykę kartonów w *Jung-Bunzlau*, a w powrocie do *Münchengrätzu* w *Kosmanos* tam znajdującą się szkołę dla chłop-ców półku piechoty *Palombini*. D. 17 rano J. K. W. Następca Tronu Pruskiego, rano przed swym odjazdem udał się do kościoła *Kapucynów*, by widzieć grobowiec Xięcia *Friedlandzkiego*. Wieczorem na teatrze zamkowym przedstawiono komedya w języku Czeskim pod tytułem: „*Czech i Niemiec*“ *Stiepanka*. D. 18 przed południem było polowanie na zające w *zwierzynicy*, na którym i II. CC. MM. znajdowali się.

— Dnia 21 —

Xiężna *Rohan* przybyła tu z *Karlsbadu*.

Agram d. 14 września.

Tutejsza gazeta donosi: J. C. K. A. M., przychylając się do życzenia i przedstawienia Stanow Kroczy, *Slawonii* i *Dalmacyi*, iż uczenie się języka Węgierskiego w tutejszych szkołach, oprócz korzyści dla wszystkich uczących się ztąd wynikających, dla tych mianowicie, co służbie publicznej zamierzają poświęcić się, wielce byłoby pożytecznem, raczył zalecić, aby nauka języka Węgierskiego w wydziale szkolnym *Agramskim*, jako *ordinarium studium* była zaprowadzoną.

Wiedeń d. 21 września.

Cesarz nasz jedzie na *Brünn* do *Linz* i po odwiedzeniu osób swej familii w Austrii Wyższej, tu jest oczekiwany około 9 lub 10 października. Xiażę zaś Kancelarz Państwa za kilka dni tu przybędzie. Według wieści NN. PP. Cesarz i Król Bawarski, podczas bytności pierwszego w *Linz*, o sobiście siebie odwiedzają. (*Allg. Pr. St. Zeit.*)

P R U S S Y.

Berlin dnia 15 września.

Spostrzeżono, że pewne artykuły korespondencyjne z *Berlina* w *Augsburgskiej Powszechnej Gazecie*, z dwoma krzyżkami, noszą cechę, jakoby pod maską jej czysto-royalistowskiego sposobu myślenia, ukrywał się stronnik propagandy. Szczególnie w tych czasach zdaje nam się, że ten korespondent dla tego jedynie śpiewa piosnkę ultra-Legitymisty, aby Francuzkie Gazety opozycyjne miały sposobność rzucania swych pocisków. (*G. W.*)

S Z W A Y C A R Y A.

Neufchatel dnia 14 września.

We wsi *Chaux-de-Fonds*, jak donosi *Constitutionnel*, d. 8 w niedzielę wieczorem spokojność publiczna w sposób niezwyčajny naruszoną została. Około godziny 1-tej wypadło 5 do 6 młodych ludzi z różnych ulic, wśród burzliwych okrzyków na plac wsi. Była to godzina, o której ludzie z traktyerów i szynków wracali, a ztąd w tak ludney wsi, jaką jest *Chaux-de-Fonds*, wkrótce 200 do 300 osób zebrało się na placu. Ponieważ kupa, do której się ściągały przestrogi żandarmeryi, słuchać ich nie chciała, przeto Mer rozkazał wystąpić oddziałowi milicyi ze 20 ludzi, który natychmiast kupę tę zupełnie rozpędził. Pewien młody człowiek przy tem lekko został bagnetem raniony. Dnia następnego odbył się jarmark we wsi bez najmniejszej niespokojności. Lecz dnia 11 wieczorem pewien robotnik nazwiskiem *Montadon* z *St. Imer Thal*, znowu wszczął zaburzenie, gdy o południu w *La Chaux de Fonds*, zatknął chorągiew Związku Sprzymierzonego; lecz usiłowanie jego było bezskuteczne. Udał się z razu do kilku kawiarni, lecz ztamtąd wyprawiony z niewielką tłuszcą przebywał ulice wsi, gdy wkrótce schwytyany i następnego dnia do *Valangin* zaprowadzony został. Obawa, aby to zamieszanie daley do *St. Imer Thal* nie rozszerzyło się, skłoniła miejscowe urzędy do wyruszenia oddziału milicyi i rozstawienia w nocy w tej stronie patrolow, lecz wszystko w naywiększej było spokojności. (*A. P. S. Z.*)

D A N I J A.

Kopenhaga d. 14 września.

Nasza flotta wojenna składa się teraz znowu z 6 okrętow liniowych o 148 działach, 6 fregat od 36 do 46 dział, 6 korwet po 20 dział, 6 brygow od 12 do 18 dział, oraz 6 kutrow i szonerow po 8 dział, do czego dodać należy statki kanonierskie z jednym lub dwoma działami, tak, że mogłaby teraz wypłynąć flotta 1000 dział. (*Gaz. War.*)

RZECZY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 17 września.

Minister spraw zagranicznych, Baron *Verstolk van Soelen*, wczoray wieczorem przybył tu z *Londynu*. Dzisiay pod prezydentcyą Króla, odbyła się rada gabinetowa, na której był obecnym pomieniony Minister.

— Dnia 20. —

Cesarsko-Rossyjski Rzeczywisty Radzca Stanu i Poseł przy Dworze tutejszym Xiażę *Potemkin*, wczoray tu przybył. Xiażę także *Sotykow* i Hr. *Fersen*, przybyli tu z *Londynu*.

Leodyum d. 18 września.

Wczoray po przeglądzie, u II. KK. MM. około 400 osób miało posłuchanie, poczem Wysokie Osoby zwiedzały Królewski Instytut głuchoniemych, kościół katedralny i S. Jakóba i Trybunał Sądowy. Wieczorem Magistrat dawał obiad w Ratuszu, na którym II. KK. MM. znajdo-

wali się. Dzisiay II. KK. MM. zwiedzali rozmaite prywatne zakłady, fabryki broni i ręko-dzielnie sukna, poczem przyymowali deputacyą Magistratu, na której czele Burmistrz podał Królowi memoryał, w którym potrzeby prowincyi do-kładnie i w sposób poważny wyrażone zostały. Siostra Króla wczoray tu przybyła. (*A. P. S. Z.*)

G R E C Y A.

Nauplia d. 9 sierpnia.

Wczoray Król otworzył tu zgromadzony Duchowny Synod. Uroczystość tę ogłosiło 21 wystrza-łow działowych.

Dnia 4go b. m. uwolniono tu znanego *Grivas*. (*Gaz. War.*)

A N G L I A.

Londyn dnia 17 września.

Oddawna zostające w niepewności pytanie względem wybudowania galeryi narodowej, jest nakoniec rozstrzygnięte i miejsce ku temu pierwiaszkowie wybrane, zatrzymano. Przeszłey środy architekt *Wilkins* miał zaszczyt przedstawić Królowi w pałacu *St. James* plany swe i projekta. J. K. M. raczył na nie zezwolić. Następnego poranku już czyniono przygotowania do budowy i wkrótce położone zostaną posady. Naprzód ma być wzniesione wschodnie skrzydło, by zakupiony przez parlament dla narodu zbiór obrazów, których kopie wyйдą w sztychu na stali, w niem mógł być pomieszczony; przysztęj wiosny nastąpi budowanie głównej części gmachu, a budowa zachodniego skrzydła, w którym biblioteka narodowa ma być pomieszczoną, jak wnosić należy, w przysztęj jesieni się rozpocznie.

Jak Królowey Portugalskiej, tak i Xieźney *Braganza* deputacya przebywających w Anglii Portugalczyków, podała adres, na który X. Braganza naprzód w imieniu Królowey, potem w swoim własnem, dała stosowne odpowiedzi. Deputowani oddalili się po przypuszczeniu do ucałowania ręki.

Podług *Observer*, J. K. M. czynnie o tem myśli, by wszyscy honorowi wierzycciele Xiecia *Fork*, zupełne zaspokojenie swych należności pozyskali. Lord *Farborough*, w piątek wieczorem dawał świetny obiad na statku *Falcon* w *Cowes*.

W pismach publicznych czytamy: Rząd Angielski nie przestaje ze stałością i przezornością, wszystkie plany jego charakteryzującą, korzystać z czasu pokoju, by linią swych osad, okrążających ziemie, uzupełnić. Opanowawszy na wschodnich brzegach Ameryki Południowej wyspy *Malouinskie*, by mieć stanowisko dla okrętow wojennych i port dla kupieckich, na zachodnich brzegach Afryki wyspę *Wniebowstąpienia* do stanu obronnego przywodzi. Leży ona na 150 mil morskich ku północo-zachodowi od wyspy Sw. Heleny i obawiano się, aby w razie wojny, flotta nieprzyjacielska jej nie zachwyciła, przez co byłaby w stanie szkodzić okrętom wschodnio-indyjskim. W r. 1829 tylko dwie familie inwalidow angielskich stanowiły jej ludność, a brak studni i źródeł, zdawało się, iż stał na zawadzie zaprowadzenia większey osady. Rząd jednak Angielski na pochyłości tak nazwanej Zieloney-Góry, rozkazał wydrążyć artezyjską studnię, która w znaczney ilości dopiero dostarcza wody. W 1830 wy-stano tam kompanią artylleryi i później powiększono załogę a składający ją ludzie znający się na jakimkolwiek rzemiośle, zajmą się budowaniem baterii, koszar, wodociągów i domow mieszkalnych. Wszystko to małym kosztem przywodzi się do skutku. I im coraz bardziej podnosi się znaczenie Afryki pod względem handlowym, tém większey wagi staje się ta posiadłość, która stanowi punkt środkowy dla wszystkich punktow brzegow Afryki od *Gwinei* aż do *Benguela*. Widzieć w tém można mądrą przezorność z jaką rząd Angielski w zaprowadzeniu podobnego rodzaju osad postępuje, korzystając z czasu, gdy one bez naglącego pośpiechu i wielkich kosztow mogą być do stanu zupełności przywiedzione, kiedy może później za nadejściem nieodwróconey

konieczności, z wielkiem poświęceniem i niezapelnienie, wszystko to mogłoby się skutecznie. *Allg. Pr. St. Zeit.*)

FRANCYA.

Paryż dnia 16 września.

Xiąże Orleański w początku następnego tygodnia zwiedzi obóz pod *Saint-Omer*, który wraz po jego odjeździe ma być zdjętym.

Często wspominany w historii pierwszej rewolucyi Francuzkiej *Merlin de Thionville*, członek zgromadzenia prawodawczego, konwencji i rady pięciuset, zawczoraj zakończył tu życie wskutek długiej choroby, którą od kilku miesięcy paraliż powiększył. W wojnach podczas rewolucyi nie raz się on potykał na czele wojsk, przyłożył się do odznaczenia i podniesienia do stopni wyższych *Ney* i *Klebera*, którzy pod nim służyli. Nie mało także się przyczynił do zawarcia pokoju Bazylejskiego, po czem prywatnie pędził życie, aż do roku 1814, w którym znowu przeciw Sprzymierzonym walczył. Za czasów restauracyi, jako królobójca wygnany, wrócił do Francyi po rewolucyi lipcowej.

Malarz historycznych obrazów *Auvray*, jeden z najlepszych uczniów Barona *Gros*, umarł przed kilką dniami z choroby piersiowej, mając wieku lat 33.

Członek Rady Stanu, *Dégerando*, członek instytutu, z polecenia Rządu, wczoraj wyjechał do Wiednia.

Kłótnie między tutejszymi cieślami, a przedsiębiorcami rozmaitych, przez Rząd zaleconych budowli, jeszcze nie ustały; wymagane od pierwszych warunki, tak są niesłuszne, iż nie mogą być przyjęte. Tymczasem roboty ich wykonywają w części saperowie, w części stolarze i inni bliższego przemysłu rzemieślnicy, przestając na dotychczasowej podziemnej płacy. I w tutejszych podobnie rafineriach cukru, potworzyli między sobą robotnicy towarzystwa.

Wczoraj po południu na Marsowym polu, odbyły się w przytomności Xiążąt Orleańskiego i *Nemourskiego*, Prefekta i wielkiej liczby widzów, konne gonitwy, dla pozyskania nagród przez Króla i Xiącia Orleańskiego, od 6,000 i 3,000 fr. przeznaczonych. Pierwszą pozyskała należąca do *P. Reiussec* klacz *Georgina*, drugą odniósł koń Lorda *Seymoura Ernest*.

P. Audry de Puyraveau pomieścił w pismach publicznych wiadomość, w której protestuje liczne do jego osobiście ściągające się miejsca, w wydanym przez Adwokata *Pepin* dziele: *Deux ans de règne*, i wymienia swe zasługi podczas rewolucyi lipcowej. Między innemi powiada, iż w przeciągu trzech dni lipcowych, rozdał on 4,500 bagnetów pomiędzy lud w powstaniu walczący, i z naczyń ołowianych, znajdujących się w jego domu, rozkazał lać kule, równie też, iż on mianowicie odesłał upełnomocnionych do układów, przez Karola X. przysyłanych.

Stawne od czasów rewolucyi lipcowej, jako miejsce utrzymywania przestępców stanu, więzienie *Świętej Pelagii*, przed 1793 r. było klasztorem, który, dla jego obszerności, zamieniono w taras dla ofiar rewolucyi. Za restauracyi miano go wrócić do pierwszego przeznaczenia, i rozpoczęte były w tym celu roboty, które milion fr. kosztowały.

Marszałek *Clauzel* dnia 20 b. m. oczekiwany jest w *Marsylii*, zkąd zamierza odpłynąć do *Algieru*. Niektóre znamienite osoby, a między niemi kilku deputowanych, chciały mu zrazu w tej podróży towarzyszyć, zdaje się atoli, iż odstąpiły tego zamiaru, do czego mogła się przyłożyć szeregająca się wieść o rozwiązaniu Izby. Potworzyły się liczne towarzystwa bogatych kupców, mające zamiar dopomagać w przedsięwzięciach Marszałka, co się tyczy osiedlenia *Algieru*.

Memorial des Pyrénées donosi: od dni kilku panuje w naszych okolicach niepogoda, deszcz zimny z wiatrem mroźnym północno-zachodnim. Wino, co nayıpiękniesze zbiory obiecywało, nie

może dóyrzeć, i w dobroci przeszłorocznemu ustąpi. Przypisują ową niepogodę śniegom, które tak wcześniej na *Pyreneach* wypadły. Cudzoziemcy z naszych kąpielí wyjeżdżają. Miejsce zgromadzenia bogatych podróżnych jest dopiero *Pau*, gdzie wielu już zimowe mieszkanie obrało, i *Bagnères*, które na małą skalę, wszystkie przyjemności i świetne towarzystwo stolicy przedstawia.

— Dnia 17 —

Revue des deux Mondes donosi: od dni kilku widzieć się dają w tutejszych salonach młodzi legitymiści, zamierzający udać się do Xiącia *Bordeaux*, w mundurach na tę podróż, przez nich wybranych; jest to frak koloru niebieskiego z guzikami złotemi, na których się znajduje cyfra H. V. Do nich należy młody Xiąże *Fitz-James* i redaktor gazety *Mode*, *Alfred de Fougères*. Na złotej szpadzie, którą młodemu Xiąciu podać zamysłają, wyrażone jest wezwanie naprzód.

Deputowany Hr. *Alexander Delaborde*, w niedawno wydanym przez się dziele statystycznym o Paryżu oblicza, iż w roku 1826, każdy mieszkaniec stolicy średnią liczbą rocznie wydawał 1,020 fr., każdy rzemieślnik 754 fr., od czasu zaś rewolucyi lipcowej tylko 900 fr., z czego wynika, iż był dobry w powszechności zmniejszył się więcej, jak o część dziesiątą. Z wydanego o tymże przedmiocie w 1820 dzieła, wypada, iż aż do roku 1814, każdy robotnik paryzki, średnią liczbą, nie wydawał więcej rocznie nad 600 fran. Liczby te nowym są dowodem kwitnącego stanu i powszechnej pomysłowości za czasów tak okrzyczanej restauracyi.

Wczoraj odprawił się pogrzeb członka konwencji *Merlin de Thionville* na cmentarzu *Lachaise*. W liczbie osób idących za trumną, widziano Marszałka *Jourdan* i Xiącia *Choiseul*, którego *Merlin* w rewolucyi od śmierci ratował.

Redakcyą gazety w *Marsylii* wychodzącej, *le Penple souverain*, znowu za obrazę osoby Króla przed sąd powołano.

Podług listów, nadeszłych z Neapolu, aresztowano wiele osób w *Abruzzach*, między którymi znajduje się *P. Drogonetti*, jeden z deputowanych w roku 1820 i 1821, nayıwięcej mających wpływu w ówczesnym parlamencie, który potem mieszkał w *Aquila*.

— Dnia 18 —

Król z całą Familją Królewską, dnia 21 b. m., uda się na przyjęcie Króla i Królowej Belgii, do *Fontainebleau*, gdzie tydzień zabawi.

W *Temps* czytamy: przymierze między Francją i Anglią, polegało dotąd mianowicie na podobieństwie wewnętrznego położenia obu państw i interesie ministrów. Żyjący węzeł obu krajów, człowiek przymierza, Xiąże *Talleyrand*, winien był życzyć, aby ten związek, powiększony części własne jego dzieło, na trwalszych oprzeć posadach: patryarcha dyplomatów, długowieczny świadek zmienności ludzkich układów, zna nadto dobrze, wartość słów *wieczne przymierze i wieczny pokoy*, by nie miał ulubionego tworu od przypadkowych przemian polityki, i zmiany ministrów zabezpieczyć. Zamierzył on, jeśli to podobnym było, wielkie zagadnienie trwałości dyplomatycznych stosunków rozwiązać, i w końcu raz przynajmniej stałą wzniesć budowę. Ponieważ zaś dopiero przymierze tylko wspólnym interesem stron, zawierających układy, ukrzepionem być może, interes zaś ministerów w państwach konstytucyjnych na tak słabych chwytających się nogach, łatwo się zmieniać może, przeto dawać baczenie należy, na istotne interesa ludów, jeżeli związek ma być trwałym i statecznym. To jest zamiarem Hr. *Greya* i Xiącia *Talleyranda*, i wątpić nie można, iż *John Bull* (Anglia) pozbędzie się reszty swego od Francyi wstępu, jeżeli mu tylko dowieść potrafią, iż przymierze to będzie zyskownem dla jego worka.

Gazeta ogłasza za bezzasadną podaną od *Temps* wiadomość, iż pismo Wice-Hrabiego *Chateaubrianda* o pełnoletności Xiącia *Bordeaux* już jest

w druku. Wice-Hrabia od czternastu dni nie jest w Paryżu, i o podobnym piśmie ani zamysłał.

Lord *Beauclerc* przybył tu wczoraj z Niemiec: w skutek czego zaraz odbyła się konferencja między Xięciem Broglie i Posłem Angielskim, który wysłał gońca do Londynu.

Przewiezienie obelisku Egipskiego w *Luxor* aż na tutejszy plac Zgody, podług oszacowania w *Temps*, kosztuje skarbowi publiczmemu więcej, jak dwa miliony fran.

Lista cywilna ma zapotrzebować na najbliższej sessji Izby 6 milionów fran. na zamienienie pałacu Wersalskiego w wielkie Muzeum narodowe.

Z *Tarbes* u stop Pyreneów pod 9 b. m. piszą: od dwóch dni nastąpiła u nas zima; zimno tak jest wielkie, jak w surowej porze roku, wino i maiż nie dochodzą do dojrzałości. Wszystkie rzeki skutkiem ciągłych deszczów wezbrały, i wielkie poczyniły szkody.

Roboty około łuku tryumfalnego *l'Etoile* czynnie mają być przedłużane: zamiast czterech trofeów u podstawy z obu stron głównych mających się znajdować, będą wygotowane cztery kolosalne płaskorzeźby, przedstawiające w formie allegorycznej dzieje wojen Francuzkich od 1791 do 1815 roku. Zwycięstwo pod Abukir, obchód pogrzebowy po Jenerale Marceau, wzięcie Alexandrii, przejście mostu pod Arcole, bitwy pod Jemappes i Austerlitz, mają stanowić przedmiot płaskorzeźb ze czterech stron. Cały pomnik ma służyć ku pamiętce wyścia i powrotu wojsk Francuzkich.

Zajęcia pomiędzy przedsiębiorcami budowlami a cieśniami, jeszcze nie są zagodzone. Ostatni pierwszy podali ostateczne warunki, aby zapłata podzienna najmniej do 4 fran. w robotach dla ludzi prywatnych do 6 fr. dochodziła, inne najmniej uciążliwe żądania.

— Dnia 20 —

Od niejakiego czasu daje się tu postrzegać mnóstwo obcych oficerów sztabowych.

Zawczora, przystąpił tu od Baszy Egipskiego młody Egipcjanin z *Kairu*, w fakultecie medycznym, stopień doktora medycyny otrzymał.

W Dijonie wychodząca gazeta, *Le Patriote*, skonfiskowaną została za umieszczenie prospektu do utworzenia towarzystwa, przeciwko podatkom od trunków i soli.

Wielka część we Francyi znajdujących się wychodźców Portugalskich, dnia 14 t. m. wsiadli w *Dunkierce* do *Portugali* na bryg *Pomona*, wkrótce mają wyładować w *Setubal*.

— Dnia 21 —

Król i Królowa, wczora o 11tej zrana, z Xiężniczkami i dwoma najmłodszymi Xiążętami do *Fontainebleau* wyjechali. NN. PP. mają 24go powrócić.

Belgijski Poseł przy Stolicy Apostolskiej, Hr. *Vilain XIV.* tu przybył.

Półkownik *Bignon*, Gubernator *Palais-Royal*, wczorajszej nocy do *Bruxelli* wyjechał.

— Dnia 22 —

Od kilku dni wielu oficerów Armii przysłało prośby o odstawkę.

Dnia 1 t. m. w *Parthenay* (w depart. obu *Sevres*) naczelnik Szuanów *Bory*, Czarnym Kapitanem zwany, stracony został.

— Dnia 23 —

Król i Królewsza Familia, którzy zawczora z *St. Cloud* wyjechali, około 6tej wieczorem do *Fontainebleau* przybyli. Wszędzie po drodze gwardye narodowe w szykach z bronią spotykały, okna zaś trójkolorowymi chorągwiami ozdobione były. *Fontainebleau* wieczorem było oświetlone. Worszaku Królewskim znajdują się Jenerałowie *Athalin*, *Gourgand* i *Laborde*, oraz Pół-

kownik *Dumas*. Xiążęta *Orleanu* i *Nemours* byli 18go na wielkich manewrach w obozie *St. Omer*, a 21go mieli stamtąd do *Calais* wyjechać.

Gazety zajmują się rozprawami, że wojsko nie może być teraz zmniejszone. (G. S. P.)

Strażburg dnia 16 września.

Do naydobroczynniejszych urzędów ministerium spraw wewnętrznych, należą postanowienia, dotyczące się dzieci, nie mających lat 16, i za występki na karę więzienia skazanych. Podług naszego Kodexu karnego, w sądzie *Assises* przysięgli, i w sądownictwach policyi poprawczy, sędziowie mogą oświadczyć, iż nieletni przestępcy dopuścili się występku, nie mając zupełnej władzy rozsądku; wówczas kara jest łżeyszą. Po jej odebraniu, dotąd nieletni przestępcy byli oddawani aż do ich pełnoletności do domów roboczych, które właściwie są domami poprawy, gdzie młodzi ludzie z wierutnymi łotrami pomieszani, częstokroć tém większe jeszcze postępy na drodze zbrodni robili; dopiero mają być oddawani na utrzymanie do wieśniaków i rzemieślników. Nasze miasto uprzedziło w tym względzie przychylne dla dobra ludzkości chęci ministerium. Od lat wielu istnieje tu towarzystwo dla poprawy młodych winowayców. Wdaniem się swém otrzymało ono, aby podczas trwania kary, skazani na więzienie chłopcy i dziewczęta, byli oddzieleni od starszych przestępców, i stosowną dla siebie naukę odbierali. Po upłynieniu czasu kary, oddawano ich na naukę do jakiegokolwiek pożytecznego rzemiosła, i Kommissarze towarzystwa czuwali nad ich obyczajami, od czasu do czasu zdając o tém sprawę towarzystwu. Niedawno towarzystwo to miało dziesiątę publiczne posiedzenie. (All. Pr. St. Zeit.)

W a o c h n i.

*Gazeta Hesk*a z prywatnych wiadomości ze Włoch pod 10 września donosi: zamiar wyprawienia wojsk Papieżkich, to jest półków Szwajcarskich, znajdujących się w legacyach, na granice Neapolitańskie, zmienionym został. Dalej, zdaje się, iż bezzasadną jest wiadomość, rozszerzona przez gazety Francuzkie, o zwiększeniu załogi Francuzkiej w Ankonie, ponieważ to nie mogłoby zayść bez wyraźnego żądania Dworu Papieżkiego. Zdaje się także, iż projekt zniesienia wielkiej części zakonów w Państwie Kościelném i zabrania ich dóbr, z przyczyny wielkiego oporu, jest uchylonym. Jeszcze większego doznaje oporu wprowadzenie assygnat, a ztąd jest mowa o nowej pożyczce 5 milionów szkudów, dla zabezpieczenia której, dom *Rotschild* żąda dania w zastaw odpowiednej części państwa Kościelnego. (A. P. S. Z.)

Doniesienie Teatralne.

Łaskawą zaszczycone protekcją JO. Xiążęcia Jegomości Wojennego Gubernatora *Dothorkowa*, troskliwego o podniesienie sceny tutejszej i zapewnienie przez to dla Publiczności, zabawy przyjemnej i wykształconej, pod zwierzchnictwem osobno ustanowionej Dyrekcji, Towarzystwo Artystów Dramatycznych Wileńskich, ma honor uwiadomić Szanowną Publiczność, iż rozpocznie dawanie widowisk swoich w Niedzielę, dnia 1go następującego miesiąca Października, w Teatrze nowo restaurowanym i powiększonym, w Ratuszu, za najwyższą dla siebie stanowiącą powinność, z największą ze swej strony usilnością, okazać się godnymi, tak wysokiey Zwierzchniey opieki i zasłużyć się Szanowney Publiczności, której się względem poleca.

Do dzisiejszego Nru przyłączony jest drugi arkusz przekładu *Prawideł* o sporządzeniu *Ósmego Popisu Ludności*, dla Prenumeratorów.

Czas Obserwacji.		Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatr.	Stan powietrza.
Obserwacje	d. 25 o 3 wieczor.	28 cal. 2,2 lin.	+ 4½ stopni.	Zachodni.	Pogoda.
meteorologi.	d. 26 — — —	27 — 11,8 —	+ 8½ — —	Zachodni.	Pochmurno.
czna.	d. 27 o godz. 6½ rano.	27 — 11,5 —	+ 2½ — —	Południowy.	Pogoda.

DODATEK